

ВИСНОВОК

рецензента

кандидата педагогічних наук, доцента **Чинчевої Лариси Владиленівни**

на дисертацію

Лі Хунмей

«Формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання»,
поданої на здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво)

Аналіз поданого на рецензування дисертаційного дослідження Лі Хунмей дає підстави для формулювання висновків щодо актуальності теми дослідження, обґрунтованості теоретичних положень та висновків, достовірності отриманих результатів, наукової новизни та практичного значення роботи.

Актуальність обраної для дослідження проблеми зумовлюється низкою взаємопов'язаних та взаємозумовлених чинників. *По-перше*, сучасна епоха швидких змін, зумовлених стрімкою динамікою науково-технічного прогресу, потребує суттєвого реформування системи вищої мистецької освіти з огляду на виклики сьогодення. *По-друге*, зростаючі вимоги до підготовки конкурентоспроможних фахівців у сфері музичного мистецтва вимагають оновлення змісту мистецького навчання шляхом впровадження в музично-педагогічну та музично-виконавську практику інноваційних технологій на засадах міждисциплінарної інтеграції. *По-третє*, інтеграція різноспрямованих наукових та музичних дисциплін в змісті мистецької освіти не лише підвищує якість мистецького навчання, а й забезпечує цілісність фахової підготовки студентів мистецьких спеціальностей, що робить процес мистецького навчання більш результативним та готує молодь до викликів сучасного світу, в якому мистецтво стає все більш комплексним, проєктивним, технологічним.

З цих позицій вкрай важливою складовою означених процесів виступає проблема формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності, яка є творчою за своєю природою та інтегративною за змістом. Саме інтегративний характер музично-виконавської підготовки студентів факультетів мистецтв з акцентом на практичних навичках майбутнього фахівця, – навичках «soft skills», зумовлюється специфікою музично-виконавської діяльності як особливим видом творчої музичної діяльності, яка потребує розвинених не тільки музично-виконавських, але й диригентсько-хорових, вокальних, педагогічних, музично-теоретичних знань, умінь, навичок та компетентностей в умовах інтегрованого музичного навчання.

З огляду на зазначене, дисертаційну роботу Лі Хунмей вважаємо **актуальною** для розв'язання сучасних проблем вищої мистецької освіти, а вибір теми дослідження є цілком виправданим, своєчасним та перспективним для майбутніх досліджень у сфері підготовки музикантів-інструменталістів.

Високий ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і результатів наукового пошуку Лі Хунмей підтверджується міцною теоретико-методологічною базою щодо вивчення досліджуваного феномена з філософських, психолого-педагогічних та мистецько-творчих позицій. Підтвердженням достовірності й результативності проведеного наукового пошуку слугує цілісне комплексне поєднання здобувачкою теоретичної, методичної та дослідно-експериментальної роботи з формування означеного феномена, логіка розгортання якого є продуманою та переконливою.

У змісті дисертації авторкою послідовно відображено процес розв'язання визначених завдань на основі об'єкта, предмета та мети дослідження. На різних етапах наукового пошуку дисертанткою був обраний комплекс відповідних дослідницьких методів. Серед них: *теоретичні методи* (аналіз наукових джерел, синтез, порівняння, абстрагування, систематизація, класифікація, узагальнення та ін.); група *емпіричних методів* (опитування, бесіди, анкетування, тестування, педагогічне спостереження, моделювання, педагогічний експеримент та ін.), а також *методи математичної статистики* для обробки й аналізу одержаних даних та їх порівняння із вихідними положеннями.

Теоретико-методологічну основу дослідження визначають обґрунтовані дисертанткою наукові *підходи* (інтегративний, аксіологічний, креативний та праксеологічний) та *принципи* (ціннісної спрямованості музично-виконавської підготовки, міждисциплінарності, діалогічної взаємодії та рефлексивності), які базуються на загальних закономірностях мистецького навчання та відображають сутність творчої музично-виконавської діяльності. Варто наголосити, що визначені наукові підходи та принципи щільно взаємодіють між собою, оскільки їх комплексне застосування лише підсилює дію один одного, що позитивно впливає на формування досліджуваного феномена.

Дисертаційне дослідження Лі Хунмей без сумніву вирізняється **науковою новизною**, яка виявляється в тому, що в роботі *вперше*:

- *здійснено* цілісний науковий аналіз проблеми формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської на засадах визначених наукових підходів та принципів в умовах інтегрованого навчання;

- *виокремлено* та *уточнено* сутність поняття «готовність студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності» на підставі теоретичного аналізу ключового поняття «готовність» та похідних від нього понять: «професійна готовність», «готовність до праці», «готовність до педагогічної діяльності», «готовність до музично-виконавської діяльності»;

- *конкретизовано* та *визначено* компонентну структуру, критерії та показники сформованості даного особистісного утворення, а також охарактеризовано високий, середній та низький рівні його сформованості;

- *розроблено* авторську поетапну методику формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання;

- удосконалено наукові уявлення щодо сутності поняття «готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності» у змісті музично-виконавської підготовки студентів факультетів мистецтв;

- подальшого розвитку набули форми, методи і засоби формування готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання.

До безумовних переваг теоретичної частини дисертаційної роботи відносимо авторське потрактування ключового поняття дослідження – *«готовність студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності»*, що розглядається дисертанткою як складне особистісне утворення, що включає комплекс знань та вмінь (музично-теоретичних, музично-виконавських, художньо-інтерпретаційних), творчо-особистісних якостей (емоційність, емпатійність, креативність, комунікативність, рефлексивність) та досвіду їх використання в практичній музично-виконавській діяльності через інтеграцію мистецьких знань, яка відображає поліфонічний художній образ світу музичного мистецтва.

До структурних компонентів окресленого поняття дисертантка відносить: *мотиваційно-ціннісний* компонент, який визначає стійкий інтерес студентів до музичного виконавства, сформованість ціннісного ставлення до музично-виконавської діяльності, прагнення до впровадження мистецьких цінностей в учнівське середовище; *інформаційно-пізнавальний* компонент, який передбачає наявність у студентів цілісної системи інтегративних знань про музичне мистецтво, інформаційної обізнаності щодо різних видів музично-виконавської творчості та сформованість потреби до реалізації набутих мистецьких знань у процесі музично-виконавської діяльності; *рефлексивно-оцінювальний* компонент, що представлений вкрай важливими творчо-особистісними якостями як здатність до самооцінки, самоаналізу, саморефлексії та є чинником професійного зростання особистості й *творчо-продуктивний компонент*, що спрямований на виявлення творчої індивідуальності студента в інтерпретаційному процесі для репрезентації відомих художніх образів або створення власного музичного продукту з метою творчого перетворення усталених стереотипів.

Міждисциплінарний потенціал досліджуваного феномена скерував дисертантку до обґрунтування методичних засад, які охоплюють комплекс *педагогічних умов*, серед яких: активізація здатності студентів до творчої діалогічної взаємодії у процесі ціннісного осмислення музично-виконавської діяльності; оволодіння студентами інтегрованою системою мистецьких знань із застосуванням мультимедійних засобів навчання; створення сприятливого музично-творчого середовища для саморозвитку особистості та її самоактуалізації в музично-виконавській творчості. Визначені авторкою педагогічні умови створили сприятливе навчальне середовище для розробки та впровадження в освітній процес методики формування готовності студентів

факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання.

У процесі здійснення діагностувальної роботи дисертанткою було визначено основні *критерії* готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності та підібрано *показники* до них. Відповідно до обраних критеріїв дисертанткою було визначено рівні сформованості означеного феномена, а саме: *високий, середній та низький*, яким було надано якісні та кількісні характеристики. Отримані результати констатувального експерименту засвідчили про повне переважання у відсоткову відношенні *низького* рівня готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності над *високим та середнім* рівнями, що скерувало дисертантку до розробки та експериментальної перевірки методики формування досліджуваного феномена й перевірки її результативності.

Зазначена методика реалізовувалася в три етапи: перший етап – *мотиваційно-спонукальний*, був спрямований на формування мотиваційно-ціннісного компонента готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності; другий етап – *аналітично-оцінний*, який став найбільш містким, оскільки був спрямований на формування інформаційно-пізнавального та рефлексивно-оцінювального компонентів готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності; третій завершальний етап – *креативно-процесуальний*, спрямований на формування творчо-продуктивного компоненту досліджуваного феномена. На кожному з етапів запропонованої методики покроково вирішувалися навчальні завдання із застосуванням як традиційних, так і спеціальних методів, спрямованих на подальший розвиток готовності студентів до творчої музично-виконавської діяльності. З-поміж методів варто виділити: методи розвитку емпатії, метод усвідомлення особистісного смислу, методи саморегуляції, самоаналізу, саморефлексії, методи евристики, інверсії, синектики, сучасні мультимедійні методи навчання та інші.

Обробка отриманих результатів порівняльного аналізу дослідження уможливила виявлення позитивної динаміки в розподілі студентів за рівнями готовності до творчої музично-виконавської діяльності. Це засвідчує доцільність впровадження розробленої авторської методики в освітній процес факультетів мистецтв вищих закладів освіти.

Теоретичне та практичне значення проведеного дисертаційного дослідження полягає в тому, що викладені в ньому теоретико-методичні положення та практичні результати можуть скласти основу для укладання робочих навчальних програм та спецкурсів із дисциплін «Основний музичний інструмент (фортепіано)», «Методика музичної освіти», «Теорія та методика музичного навчання», «Камерний ансамбль», на заняттях із виробничої практики та використовуватись у процесі написання навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій з питань музично-виконавської підготовки студентів мистецьких спеціальностей.

У цілому дисертаційна робота Лі Хунмей справляє позитивне враження, результати дослідження викладені чітко та послідовно, що свідчить про досягнення поставленої мети та успішне розв'язання висунутих завдань. Дисертаційна робота логічно структурована, складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, списку використаних джерел до кожного розділу, загальних висновків та додатків.

Основні теоретичні положення та результати дослідження повною мірою відображені у 5 одноосібних публікаціях авторки, з них 2 – у провідних фахових виданнях України, 1 – у міжнародному виданні, 2 – праці апробаційного характеру.

Дисертація Лі Хунмей на тему: «Формування готовності студентів факультетів мистецтв до творчої музично-виконавської діяльності в умовах інтегрованого навчання» є цілісним завершеним самостійним дослідженням, яке за своїм науково-теоретичним рівнем, новизною у постановці та вирішенні досліджуваної проблеми, аргументованістю теоретичних положень, висновків та практичним значенням відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 і може бути подане до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді зі спеціальності 014 Середня освіта (музичне мистецтво).

Рецензент:

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри хорового диригування та
теорії і методики музичної освіти
факультету мистецтв імені Анатолія Авдієвського
УДУ імені Михайла Драгоманова

